

Forslag til en anden Ordning af Forholdene derovre, skal jeg ikke komme dybt ind paa dette Spørgsmaal her, men kun udtale, at jeg i Fjor henstillede til den højtærede Minister at fare saa mildt frem som muligt over for Fiskerne, idet den sidste Fiskegaardsejer var faret frem mod dem paa en Maade, der efter min Mening traadte deres Rettigheder for nær. Jeg havde den Opfattelse af den højtærede Ministers Svar, at han vilde gaa mildt og lempeligt frem, indtil Forholdene bleve endelig ordnede ved, at det forelagte Forslag blev til Lov. Men efter de Oplysninger, der ere tilstillede mig, og som jeg paa Grund af den fremrykkede Tid ikke skal komme nærmere ind paa, synes det, som om den Maade, hvorpaa Statens Ret haandhæves, gaar mere i Retning af at gaa skarpt frem end tidligere sket. Jeg beklager det meget; men jeg skal ikke komme nærmere ind derpaa, da vi jo kunne komme til at drøfte det nærmere ved Behandlingen af det paagældende Lovforslag. Jeg skal dernæst omtale Statens Tilskud til Opførelse af en ny Kirke i Randers. Sidste Gang anmodede man om et Tilskud af 30,000 Kr., og jeg udtalte mig den Gang mod det, og det glæder mig, at de 30,000 ikke bleve bevilgede. Jeg skal sige hvorfor; thi derved sparede Randers Kommune et Tilskud paa 25,000 Kr. af Kommunens Kasse. Jeg tror nu, at det vilde være ganske godt, om det kunde lykkes at spare de 40,000 Kr. for Statskassen. Det viste sig nemlig, at da man sagde, at de derovre maatte bringe større Ofre, hvis de vilde have en Kirke, vare de ogsaa i Stand dertil. Kommunens Tilskud udgør 25,000, og der er skaffet 25,500 Kr., altsaa ud over det, som Kommunen tilskyder. Der er nu den Mærkelighed, at Kirken i Aar bliver 10,000 Kr. dyrere end paatænkt i Fjor. Det er mærkeligt, at man har 50,000 Kr., og Kommunen har skænket en Grund, men dog skrues Fordringerne til Staten op med 10,000 Kr. Det siges, at det er paa Grund af højere Arbejds løn og dyrere Materialier. Jeg tror nu, at man rider noget for meget paa den højere Arbejds løn, navnlig tror jeg ikke, at der siden i Fjor er sket noget, der kunde begrunde de 10,000 Kr., og hvad angaar Materialierne, saa henleder det min Tanke paa et Forhold, der maaske vil blive Følgen af den Lockout, vi havde i Sommer. En Følge af den Organisation, som Arbejdsgiverne have skabt sig, bliver maaske, at Licitation ved offentlige Arbejder bliver ganske illusorisk. Man har

meddelt mig — i saa vigtige Sager komme Dokumenterne naturligtvis ikke frem for Offentligheden, saa at de kunne dokumenteres, men jeg har ingen Grund til at tvivle om, at det er korrekt — at naar offentlige Arbejder paa forskellige Steder i Landet udbydes, blive de først diskuteret i de paagældende Lav, i de paagældende Arbejdsgiverforeninger, og foruden den Sum, som Tilbudet egentlig gaar ud paa, lægges der en Sum til, der skal være til Deling mellem de andre, der gøre Tilbud, og maaske ogsaa mellem dem, der slet ikke gøre Tilbud. En saadan Fordyrelse af offentligt Arbejde forekommer mig ganske uberettiget, og man maa i højeste Grad have sin Opmærksomhed henvendt derpaa. Lad være, at et eller andet Medlem kan mene, at Arbejds lønnen her og der er højere, end den maaske burde være; men Arbejderne yde dog Vederlag for, hvad de faa; naar derimod en Ring af Mestre sidder og diskuterer Tilbudene og — uagtet de slet ingen Ting yde — dog forlange en Del af Udbyttet, saa at der lægges saa og saa mange Kroner paa, for at de ogsaa kunne mele deres Kage, tror jeg, det er ganske uberettiget. Jeg tror, det er korrekt, hvad jeg siger, og jeg er sikker paa at kunne skaffe yderligere Oplysninger. Jeg er ikke i Stand til at kunne sige — jeg har ikke undersøgt den Sag specielt — om der er sket noget saadant i Randers; men jeg kan ikke tænke andet, end at der maa være noget i den Retning ved denne Forhøjelse af Prisen. Maaske ligger det ogsaa deri, at man vil gøre Kirken flottere end tidligere, det kan godt være; men jeg tror ikke, man fra Rigsdagens Side skal støtte Bestræbelser i den Retning. Man har derovre 50,000 Kr. og en Grund, og Kirketrangen er slet ikke saa stor, for saa vidt der overhovedet er nogen Trang. Randers har to Kirker, hvoraf den ene er meget stor, og som aldrig er overfyldt undtagen maaske lige i Juletiden. Jeg tror derfor ikke, der er Trang til en Kirke til 90,000 Kr., de kunne nok bygge en for 50,000 Kr. Skulde de mangle nogle Penge, ere de nok i Stand til at skaffe dem, uden at Staten behøver at yde dette Tilskud. Det skulde meget glæde mig, om Staten kunde spare de 40,000 Kr. i Aar, som Randers Kommune i Fjor sparede de 25,000 Kr.

Endelig er der et Spørgsmaal, jeg ønskede at henvende til den ærede Indenrigsminister. Der blev i Fjor fra Randers Byraad indsendt et Andragende til Folketinget og den daværende Indenrigsminister